

ГОЛОВЕЙ МИХАЙЛО ІВАНОВИЧ

*Доктор хімічних наук, професор, Почесний хімік СРСР,
лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (2000 р.)*

М.І.Головей народився 27 жовтня 1925 року в селі Сімер Перечинського району Закарпатської області. У 1941 році закінчив Перечинську горожанську школу. У повоєнні роки навчався в торгівельній школі, згодом – на підготовчих курсах при Ужгородському державному університеті. У 1946 році, здавши екстерном екзамен на атестат зрілості при СШ № 1 м. Ужгорода, вступає на хімічний факультет Ужгородського університету, який закінчує з відзнакою у 1953 році та продовжує навчання в аспірантурі при кафедрі фізичної і колоїдної хімії.

Під керівництвом професора П.М.Стадника у 1958 році в Інституті фізичної хімії АН УРСР М.І.Головей захищає кандидатську дисертацію на тему «Каталітичне окислення метанолу із використанням «гартування». На розроблену в дисертації методику одержано перше в УжДУ авторське свідоцтво, а винахід впроваджено на Перечинському лісохімкомбінаті.

З 1956 року М.І.Головей працює в Ужгородському університеті на посадах асистента, згодом – старшого викладача кафедри фізичної та колоїдної хімії. У 1960 році обирається доцентом кафедри

аналітичної та неорганічної хімії і призначається деканом хімічного факультету УжДУ. За час його роботи на посаді декана (до червня 1968 року) істотно зросло число студентів-хіміків та аспірантів. У 1963 році М.І.Головей засновує та очолює кафедру загальної і неорганічної хімії. В 1964 році вперше серед хімічних факультетів університетів України він організовує в УжДУ спеціалізацію студентів з хімії напівпровідників, в зв'язку з чим в 1966 році в УжДУ відкривається кафедра хімії твердого тіла і напівпровідників, яку М.І.Головей очолює до 1976 року.

Виникненню на хімічному факультеті нової спеціалізації та наукового напрямку з хімії напівпровідників передували дослідження М.І.Головея у галузі адсорбції і каталізу на напівпровідниках. Необхідно підкреслити, що саме в цей період (1960-1976 рр.) зусиллями М.І.Головея в УжДУ був сформований самостійний науковий напрямок у галузі складних напівпровідникових матеріалів.

М.І.Головей був ініціатором проведення в Ужгородському університеті комплексних досліджень по одержанню

напівпровідникових сполук, тісної координації та співпраці із спеціалістами кафедри фізики напівпровідників УжДУ, тому в 1972 році при кафедрах фізики напівпровідників та хімії твердого тіла і напівпровідників створюється Проблемна лабораторія по одержанню і дослідженню складних напівпровідників, в якій М.І.Головей обіймає посаду наукового керівника хіміко-технологічного відділу. Під його керівництвом та при безпосередній участі були розроблені теоретичні основи пошуку, синтезу та вирощуванню монокристалів понад 150 сполук складних халькогенідів, досліджено їх структуру, хімічні та фізико-хімічні властивості, встановлено шляхи їх практичного застосування як матеріалів функціональної електроніки. Узагальнюючи проведені дослідження, М.І.Головей в 1974 році в Інституті проблем матеріалознавства ім. І.М. Францевича АН УРСР блискуче захищає докторську дисертацію на тему: «Дослідження в галузі потрійних халькогенідів систем $A^I(A^{II})-B^V-C^{VI}$ », а в 1976 році йому присуджено вчене звання професора.

За ініціативи М.І.Головея в липні 1976 року в м. Ужгороді відкрито науково-дослідну лабораторію нелінійних і електрооптичних кристалів ВНДІ монокристалів. У 1986 році науково-дослідна лабораторія ввійшла до складу Ужгородського відділення Інституту ядерних досліджень АН України на правах відділу оптичних матеріалів квантової електроніки, яким М.І.Головей завідував до 1990 року.

Своїми науковими дослідженнями, створенням наукових та навчальних лабораторій, організацією випуску спеціалістів в цій сучасній галузі хімічної науки М.І.Головеєм створено потужну наукову школу в галузі хімії і технології складних напівпровідникових сполук як матеріалів функціональної електроніки.

Започатковані ним дослідження продовжуються в Ужгородському національному університеті під керівництвом професорів Є.Ю. Переша, М.В. Поторій, Ю.М. Височанського, у Волинському університеті – завідувача кафедри проф. І.Д. Олексеюка, у Мінському інституті електроніки – проф. І.В. Боднара, в Ужгородському відділенні запису інформації АН України – с.н.с. О.В. Богданової, в Інституті електронної фізики НАН України під керівництвом проф. П.П. Пуги та інших.

М.І.Головей є відомим спеціалістом в галузі неорганічного синтезу, росту кристалів, фізичної хімії та матеріалознавства функціональної електроніки. В цих галузях ним опубліковано біля 350 наукових праць, одержано 20 авторських свідоцтв, під його керівництвом виконано 39 наукових держбюджетних та госпдоговірних тем. Своїм учителем його вважають 6 докторів та 15 кандидатів хімічних наук. М.І.Головей неодноразово обирався членом спеціалізованих Наукових Рад АН СРСР, АН УРСР, Державного комітету науки і техніки СРСР, членом Наукових спеціалізованих Рад по захисту кандидатських і докторських дисертацій при Ужгородському і Львівському державних університетах. Має звання Почесного хіміка СРСР. Нагороджений орденом Трудового Червоного прапора, медалями АН СРСР, АН УРСР, ВДНГ СРСР, грамотами Міністерства освіти УРСР, Міністерства вищої і спеціальної середньої освіти УРСР, рядом інших медалей, грамот, премій, подяк.

Загальним визнанням наукових досягнень школи професора Головея М.І. є присудження йому та його учням і співробітникам Ю.М.Височанському, Ю.В.Ворошилову, М.І.Гурзану, І.Д.Олексеюку, Є.Ю.Перешу Державної премії України в галузі науки і техніки за 2000 рік за цикл робіт «Хімія, технологія і властивості складних халькогенгалогенних матеріалів».

GOLOVEY M.I.

Doctor of chemical science, professor, Laureate of State Prize of Ukraine in Science and Technology (2000 year), founder of semiconductors school in Transcarpathia